

Studji Soċjali

Ir-Rapport ta' l-Eżaminatur Ewlieni

Daħla

L-eżaminaturi qagħdu attenti ħafna li jagħmlu karta ta' l-eżami bbilanċjata u li tkun aċċessibli għall-kandidati kollha. Għalhekk

- Saru żewġ verżjonijiet ta' l-istess karta, waħda bil-Malti u l-oħra bl-ilsien Inġliż.
- Saret verżjoni b'ittri akbar għat-tfal xi ftit neqsin mid-dawl u saru modifikazzjonijiet oħra għal kandidati bi bżonnijiet speċjali.
- It-tqassim tal-karta sar b'attenzjoni kbira biex l-istampi u l-mapep ikunu kbar biżżejjed u ċari.
- Ingħatat attenzjoni partikolari biex il-mistoqsijiet ikunu diretti u ċari kemm jista jkun.
- Ħadu ħsieb li fil-mistoqsijiet ma jkunx hemm diskriminazzjoni ta' ġendru, arja ġeografika, eċċ.
- Ħadu ħsieb biex iqassmu l-marki tajjeb fuq kull settur tas-sillabu, jiġifieri l-ambjent ġeografiku, dak soċjali u dak storiku.
- Ħadu ħsieb li jqassmu l-marki fi tliet livelli differenti, jiġifieri xi mistoqsijiet kienu ta' livell ħafif, oħrajn ta' toqol medju waqt li oħrajn kienu ta' livell xi ftit tqil.
- Il-karta ta' l-eżami kienet tinkludi mistoqsijiet fuq varjeta kbira ta' sezzjonijiet mis-sillabu. Kienet bilanċjata u tittestja ħiliet differenti bħal għerf, fehma u ħiliet u attitudnijiet.
- Il-karta ta' l-eżami kienet gradata tajjeb bl-eżerċizzi xi ftit diffiċli jkunu għall-aħħar.

- Il-livell ta' diffikulta' tal-karta ta' l-eżami kien tajjeb u aċċessibli ħafna għall-kandidati. Għalhekk ħafna mill-kandidati għaddew. *(Mill-kandidati li qagħdu għal dan l-eżami għaddew 84%.)*

Kummenti dwar Kull Taħriġ

L-għalliema u l-ġenituri li jaqraw sewwa dan ir-rapport għandhom jieħdu nota ta' żbalji komuni biex dawn jiġu evitati fil-futur.

Taħriġ A

Dan kien eżerċizzju xi ftit ħafif li l-kandidati ta' kull livell kellhom fejn jaħdmu. Minkejja dan ħafna mill-kandidati ma rnexxilhomx jieħdu l-marki kollha. Kien jidher ċar li l-kandidati ħafna drabi jistudjaw bl-ament u għalhekk ma kienux kapaċi jittrasferixxu it-tagħrif li kienu ħadu meta l-mistoqsijiet ma jsirux eżattament kif huma jkunu studjawhom. Per eżempju ħafna kandidati ma kienux jafu li Malta tiffirma parti mill-Commonwealth minkejja l-laqgħa riċenti tal-Kapijiet tal-Commonwealth f'Malta (mistoqsija numru 5). Iżda l-iżjed mistoqsija li ħolqot diffikulta' kienet il-mistoqsija numru 2. Mistoqsijiet oħra fejn xi kandidati żbaljaw kienu in-numri 6, 7 u 8.

Taħriġ B

F'dan l-eżerċizzju l-kandidati kellhom jagħżlu l-kelma t-tajba. Dan deher eżerċizzju ħafif u ħafna mill-kandidati marru tajjeb ħafna. Il-mistoqsija numru 8 tidher li ħolqot l-iżjed diffikulta'. Barra minn dan xi kandidati ma kienux jafu li l-bniedem neolitiku kien juża ż-żnied u ħafna minnhom wiegħbu l-azzar (mistoqsija numru 3). Mistoqsijiet oħra fejn xi kandidati żbaljaw kienu in-numri 5 u 6.

Taħriġ Ċ

Dan kien eżerċizzju pjuttost ħafif fejn il-kandidati ġeneralment marru tajjeb. L-iktar żball komuni kien li ħawdu s-settur sekondarju ma dak post sekondarju. Xi kandidati oħra żbaljaw fl-aħħar żewġ frasijiet li kellhom jimlew fis-silta mogħtija.

Taħriġ D

Il-kandidati jidher li kienu ppreparati tajjeb fuq il-mappa ta' l-arċipelagu Malti u fil-parti l-kbira tagħhom ħadu ħafna marki f'dan l-eżerċizzju. Xi kandidati madanakollu ma fehmux x'riedu jagħmlu fl-ewwel mistoqsija u ma kitbux l-ismijiet tal-gżejjer. Jidher li kieku saru linji lesti fuq il-mappa żgur li kien igħin ħafna lil dawn il-kandidati. L-iktar żball komuni kien li xi kandidati ħawdu l-gżira ta' Kemmuna ma Filfla.

Taħriġ E

Il-kandidati sabu dan l-eżerċizzju xi ftit diffiċli speċjalment il-mistoqsijiet 3 u 4. Fil-mistoqsija numru 1 kien hemm ħafna kandidati li wieġbu pjuttost tajjeb għalkemm kien hemm numru mhux ħażin tagħhom li ma ħadux il-marki kollha tal-mistoqsija. Fil-mistoqsija numru 2 il-kandidati ħawwdu is-suldati mall-ħaddiema. Fil-mistoqsija numru 3 ħafna mill-kandidati kkonkludew li l-Belt Valletta kienet mibnija kompletament f'dak iż-żmien bil-bereġ, Katidral, eċċ. Ħafna mill-kandidati wieġbu il-mistoqsija numru 4 ħażin u ftit irrealizzaw li l-Kavallieri kienu ospitieri. Din il-mistoqsija kienet l-iżjed waħda tqila u kienet timmerita żewġ marki.

Taħriġ F

Dan kien eserċizzju xi ftit ħafif għal ħafna mill-kandidati anki minħabba l-informazzjoni tajba li ngħataw biex jgħin视角 fit-twegibiet tagħhom. Ħafna mill-kandidati kienu kapaci jidentifikaw dawk il-pajjiżi madwar il-Mediterran u ftit kien hemm problemi kbar. L-iżjed żbalji komuni kienu li ħawwdu lil Franza ma Spanja, Spanja mal-Portugal u l-Libja ma l-Eġittu.

Taħriġ Ġ

Xi ftit mill-kandidati wrew li ma kellhom l-ebda ideja ta' kronoloġija. Oħrajn ħasbu li Jum il-Vittorja u r-rebħa tat-Torok kienu żewġ festi differenti. Fl-ewwel parti tal-mistoqsija d-diffikultajiet prinċipali kienu fil-partijiet ċ, d u e. Fit-tieni parti saru ħafna iżjed żbalji u ħafna kandidati ma għamlu l-ebda konnessjoni bejn il-ġrajja u s-sena meta ġrat. Xi wħud mill-kandidati kitbu biss id-dati. L-iżjed żball komuni kien li Jum il-Ħelsien ġie konfuż ma Jum l-Indipendenza jew Jum ir-Repubblika.

Taħriġ G

Ir-rendiment tal-kandidati f'dan l-esercizzju kien wieħed normali. Ftit mill-kandidati kienu kapaci jagħtu l-ewwel tveġiba. Barra minn dan numru mhux ħażin tal-kandidati ma tawx tveġibiet tajbin għal mistoqsijiet 3 u 8. Xi wħud mill-kandidati wkoll interpretaw ħażin mill-graff liema kienu l-iksaħ xhur tas-sena.

Taħriġ GĦ

Jidher li l-kandidati għandhom ikunu ppreparati aħjar biex jirrespondu mistoqsijiet fuq sitwazzjonijiet soċjali. Fil-mistoqsija numru 1 ħafna mill-kandidati iddeskrivew biss x'jagħmlu biex itejjbu l-ambjent minflok kif jipparticipaw fil-grupp. Il-mistoqsija numru 2 kienet l-iżjed waħda diffiċli għall-kandidati. Ħafna minnhom iddiskreview biss ir-rwol tal-prefect jew stqarrew li l-Kumitat tal-Prefects għandu jieħu ħsieb lill-istudenti l-oħra meta l-għalliem ma jkunx hemm. L-ajħar li marru l-kandidati kien fil-mistoqsija numru 3 fejn huma rnexxielhom isemmu modi differenti kif jistgħu juru solidarjeta' ma l-oħrajn.

Taħriġ H

Dan l-eżercizzju kien wieħed selettiv ħafna. Numru mhux ħażin tal-kandidati taw xi eżempji tajba ħafna fl-ewwel żewġ mistoqsijiet. Izda l-kandidati ġeneralment sabu diffikultajiet kbar fit-tielet u r-raba' mistoqsija. Fil-mistoqsija numru 3 kien jidher ċar li l-kandidati ma fehmux il-kunċett ta' kultura. Fil-mistoqsija numru 4 ħafna mill-kandidati irrespondev billi taw tveġibiet qosra u xotti u jidher li ma fehmux li riedu jiktbu iżjed fit-tul u jsemmu punti differenti.

Taħriġ Ħ

Fl-ewwel mistoqsija l-għoti tal-kliem biex jgħin lill-kandidati wassal biex xi wħud minnhom tfixklu u irrepetew biss dawn il-kliem f'sentenzi mingħajr ma żviluppaw l-idejat tagħhom tajjeb. Il-kandidati wrew nuqqas ta' ħila biex jiktbu paragrafu qasir li fih idaħħlu xi idejat differenti. Kien ikun forsi iżjed ta' għajnuna kieku ġew identifikati in-numru ta' punti li l-kandidati kellhom isemmu. Ħafna mill-kandidati kkonċentraw l-aktar fuq l-inkwinament ta' l-arja, il-perikli għas-saħħa u l-ħsejjes li jdejjqu lix-xjuh.

Fit-tieni mistoqsija numru mhux ħażin tal-kandidati ma fehmux li huma kellhom jiktbu dwar l-imġieba tagħhom fejn jidhol it-traffiku u kitbu biss fuq manjeri oħra tajba bħall-importanza li ma jħammgux. Oħrajn ittrattaw il-mistoqsija mill-perspettiva ta' l-adulti u kitbu biss fuq l-imġieba tas-sewwieqa.

Taħriġ I

Dan kien l-aktar eżerċizzju li l-kandidati sabu diffiċli u l-marki li rnexxielhom jakkwistaw kienu ġeneralment baxxi. Ftit mill-kandidati rrealizzaw li f'dak iż-żmien Malta kienet għada tiġġieled fl-Assedju l-Kbir u ħafna ħasbu li l-għajnuna li kellha tingħata kienet dik ta' l-1566 għal bini tal-belt il-ġdida Valletta. B'hekk il-kandidati wrew li ma fehmux il-kunċett tal-ħin u ħafna minnhom spiċċaw jiktbu barra mis-suġġett. Infatti ħafna kitbu fuq dak li ġara wara l-Assedju l-Kbir. Il-kandidati ġeneralment urew nuqqas ta' imażinazzjoni u ftit tagħrif storiku kien jidher fl-ittri miktuba. Xi wħud talbu biss għall-għajnuna fl-ittra tagħhom mingħajr ma spegaw xejn x'kien ġara. Oħrajn ħawwdu l-Assedju l-Kbir mat-Tieni Gwerra Dinjija. Kien hemm iżda xi kandidati li fehmu x'għandhom jagħmlu u rxexxielhom isemmu l-punti ewlenin bħal waqgħa ta' Sant'Iermu, l-attakk Tork fuq l-Isla u l-Forti San Mikiel u l-mewt ta' Dragut.

Kummenti dwar studju u taġlim

- L-għalliema għandhom joqogħdu attenti li ma jippreparawx lill-istudenti tagħhom b'ħafna studju bl-ament iżda li jiżviluppaw fihom il-ħiliet neċessarji biex jirraġunaw u jsorvu kwalunkwe problema li jistgħu jiltaqgħu magħha. Dan jista' jsir billi t-taġlim ma jkunx ibbażat biss fuq għotja ta' informazzjoni iżda billi ssir diskussjoni kontinwa u ħajja fil-klassi. B'hekk l-istudenti jkunu qegħdin jifhmu aħjar u jkunu f'pozizzjoni aħjar li jirrispondu tajjeb u b'mod relevanti fl-eżamijiet.
- Ir-risposti tal-kandidati juru li ħafna kandidati jistudjaw bl-ament. Il-kandidati ħafna drabi jirrepetu fatti li huma kienu studjaw u mhux jinterpretaw jew jagħtu l-opinjoni tagħhom. Ma jidherx li għandhom il-ħiliet neċessarji biex jadottaw il-materjal li kienu studjaw għal mistoqsijiet li kellhom.

- Kien ovvju li l-kandidati marru l-aħjar fil-mistoqsijiet fuq is-sezzjonijiet li kellhom x'jaqsmu mall-ġeografija u l-istorja. Jidher li l-aspett soċjali kien il-parti fejn il-kandidati batew l-aktar. Billi t-temi kienu astratti u forsi xi ftit diffiċli għall-istudenti fl-iskola, jidher li mhux jingħata biżżejjed ħin għalihom. L-għalliema għandhom jikkoncentraw iżjed fuq dawk l-aspetti li jitolbu diskussjoni fil-klassi u mhux biss jingħataw l-informazzjoni meħtieġa.
- L-għalliema għandhom jittrenjaw lill-istudenti biex jikkonsidraw in-numru ta' marki u l-linji li jkun hemm imħollija għal kull risposta. B'hekk ikunu jafu fejn għandhom jirrispondu iżjed fit-tul.
- L-għalliema għandhom ukoll jippreparaw aħjar lill-istudenti biex jiktbu iżjed tajjeb u b'mod ipplanat meta jiktbu fit-tul. B'hekk l-istudenti jkunu jistgħu jesprimu ruħhom aħjar u ma jagħmlux wisq repetizzjonijiet fil-kitba tagħhom.
- Waqt l-eżami l-kandidati għandhom iħallu ħin biżżejjed biex fl-aħjar jirrevedu dak kollu li jkunu kitbu u jiċċekkjaw jekk wiegħbux il-mistoqsijiet kollha u jekk għamlux dan b'mod ċar.
- L-għalliema għandhom jagħmlu lill-istudenti iżjed konxji ta' dak li huma jkunu mitluba jagħmlu f'kull taħriġ. Huwa importanti ħafna li waqt l-eżami l-istudenti ma jtilfux il-koncentrazzjoni iżda li jirrispondu dak li attwalment jiġu mitluba.
- Il-kandidati jidher li kienu ddriljati f'ċerti eżerċizzi b'hal xogħol fuq il-mapep. Għalhekk marru tajjeb f'dawn l-eserċizzi.
- L-għalliema għandhom jorganizzaw żjarat u ħarġiet marbutin mat-temi storiċi, soċjali u ġeografiċi li jidhru fis-sillabu biex dan ikun jidher iżjed ħaj. Din l-esperjenza personali tkun mingħajr dubju utli ħafna għalihom u tagħtihom il-kuraġġ li jiffaċċjaw kwalunkwe taħriġ dwar dawn it-temi.
- B'dispaċir wieħed jinnota li kien hemm xi kandidati li il-kalligrafija u l-ortografija tagħhom kienu terribli. Minkejja li dawn ma jiġux ippenalizzati fl-eżami, jkun tajjeb li l-istudenti jiġu

ippreparati biex jipprovaw jiktbu aħjar u b'mod iżjed ċar li jinqara sewwa.

RIFERENZA GĦAS-SILLABU

Eżerċizzju	Numru	Referenza Għas-Sillabu
A	1-8	AMBJENT UMAN 5.1
B	1	AMBJENT STORIKU 1.1
	2	AMBJENT STORIKU 1.2
	3	AMBJENT STORIKU 1.3
	4	AMBJENT STORIKU 1.4
	5	AMBJENT STORIKU 2.1
	6	AMBJENT STORIKU 2.2
	7	AMBJENT STORIKU 2.3
	8	AMBJENT STORIKU 5.1
	9	AMBJENT STORIKU 5.2
	10	AMBJENT STORIKU 5.3
C	1-6	AMBJENT UMAN 3.1
D	1	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 1.2
	2	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 1.3
	3	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 1.4
E	1	AMBJENT STORIKU 4.2 & 4.3
	2	AMBJENT STORIKU 4.2
	3	AMBJENT STORIKU 4.3
	4	AMBJENT STORIKU 4.4
F	1-5	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 2.2
	6	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 2.3
G	1	AMBJENT STORIKU 6

	2a	AMBJENT STORIKU 6.3
	2b	AMBJENT STORIKU 6.2
	2c	AMBJENT STORIKU 6.1
	2d	AMBJENT STORIKU 6.5
	2e	AMBJENT STORIKU 6.4
H	1-8	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 4.2
I	1-3	AMBJENT UMAN 3.4
J	1-4	AMBJENT UMAN 6
K	1	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 7.3
	2	AMBJENT ĠEOGRAFIKU 7.5
L		AMBJENT STORIKU 3

NISĠA TA' SPECIFIKAZZJONI

Taħriġ	Tip ta' Ambjent				Ogġettivi		Livell ta' Diffikulta'		
	Uman	Storiku	Ġeografiku	Għerf	Fehma	Ħilijiet u Attitudnijiet	Ħafif	Moderat	Tqil
A	8			6	2		8		
B		10		8	2		10		
C	6			4	2		6		
D			12	2		10	7	5	
E		8		3	5		3	2	3
F			6			6		6	
G		10			5	5		10	
H			8	5	3			4	4
I	6					6			6
J	12			6	6			5	7
K			8		6	2			8
L		6				6			6
Total	32	34	34	34	31	35	34	32	34